

35 570 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van
Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor
het jaar 2021

Nr. 42

Brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 mei 2021

Inleiding

In deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang van de projecten op Sint Eustatius en over de voortgang onder de Wet Herstel voorzieningen Sint Eustatius. De laatste voortgangsrapportage ontving u op 14 december 2020, kort na de eilandraadsverkiezingen van oktober 2020¹.

Bij mijn recente bezoek op 16 en 17 mei 2021 aan Sint Eustatius heb ik met eigen ogen vastgesteld dat opnieuw veel resultaten zijn geboekt en betekenisvolle stappen zijn gezet bij het verbeteren van de levensomstandigheden van de Statianen. Zo wordt langzaam een fundament voor de toekomst gelegd. En dat is nodig, want als het moment straks aanbreekt dat de Wet herstel voorzieningen gefaseerd wordt afgebouwd, dan moet het eiland op orde zijn en het ambtenarenapparaat klaar zijn om in de herstellende democratie te kunnen functioneren. De eilandsraad wil heel snel stappen zetten naar een volledig herstel van democratie. Echter, het huidige herstel is nog steeds broos en dient duurzaam van aard te zijn. Het is geen geringe opdracht om de jarenlang bestuurlijke en infrastructurele verwaarlozing van Sint Eustatius te kantelen naar een situatie waar toekomstige lokale bestuurders hun functie zelf adequaat kunnen uitoefenen. En waarin geen sprake is van grote achterstanden. Snelheid is daarom niet het doel. Het doel is een Sint Eustatius waar iedereen aan bijdraagt en uiteindelijk iedereen van profiteert.

Naast een algemeen beeld schets ik de voortgang van projecten op bestuurlijk, sociaal en fysiek domein. Ik sluit af met een opsomming van onderwerpen die goed gaan en onderwerpen die nog extra aandacht nodig hebben.

Deze rapportage heeft bijlagen²:

- Bijlage 1 geeft een terugblik op de ingreep op Sint Eustatius
- Bijlage 2 bevat uitgebreidere informatie over de projecten in het sociale domein. Omdat ik de verbetering van de sociaaleconomische omstandigheden van de bevolking belangrijk vind, besteed ik in deze bijlage extra aandacht aan het sociale domein en de resultaten die er sinds november 2020 zijn geboekt.
- Bijlage 3 is een analyse van de communicatie van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius (OLE) en eilandraadsleden met de bevolking als voorbereiding op de

¹ Kamerstuk 35 570 IV, nr. 25

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

verkiezingen van 21 oktober 2020. Deze analyse heb ik toegezegd in het debat met de Eerste Kamer van 6 april jl.

- Bijlage 4 geeft een overzicht van het fasen-model dat voortkomt uit de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius en de bijhorende bevoegdheden en beperkingen van de eilandsraadsleden en de regeringscommissaris.
- Bijlage 5 zet de feiten en cijfers op een rij van de projecten die betaald zijn met een bijzondere uitkering.

Algemeen beeld

Op 16 en 17 mei jl. bezocht ik Sint Eustatius. Daarbij heb ik met eigen ogen een reeks resultaten waargenomen en ervaarde ik waar een klein eiland van 21 vierkante kilometer groot in kan zijn.

In lijn met de belofte van de Nederlandse regering ontvouwt zich langzaam maar zeker een betrouwbaar en veilig wegennetwerk. Er is 4,1 kilometer weg aangelegd; een investering van in totaal 7,2 miljoen euro. En de eerste rotonde van het eiland is klaar.

De regering belooft destijds ook goedkoper en sneller internet, een beter en betrouwbaarder netwerk voor watervoorziening³ en het bestrijden van de erosie op de klif van Fort Oranje. Dit is inmiddels allemaal gerealiseerd.

Al met al heb ik de indruk dat Sint Eustatius (letterlijk en figuurlijk) goed aan de weg timmert. Dat laat onverlet dat er ruimte is voor verdere ontwikkeling. Daarbij zorgde COVID-19 ook voor Sint Eustatius voor extra moeilijkheden, zeker voor de snelheid waarmee projecten kunnen worden opgepakt.

Door de pandemie zijn inwoners hun bewegingsvrijheid kwijtgeraakt. De grenzen zijn gesloten voor niet-essentiële bezoeken. Er geldt een streng inreisbeleid met quarantaine.

Er ligt druk op de zorgsector, maar het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft extra zorgpersoneel ingevlogen om het eiland bij te staan in de reguliere zorg en de voorbereiding en uitvoering van het vaccinatieprogramma. Ook is er een hospitainer⁴ ingericht. Sinds 22 februari richt de GGD zich op het vaccineren van de bevolking (alle 18-plussers) met het Moderna-vaccin. Echter, de meerderheid van de bevolking wantrouwt het vaccin ondanks de voorlichting van de GGD. De vaccinatiegraad van 46 procent⁵ blijft daardoor (te) laag. Voor veel bewoners ontbreekt kennelijk de noodzaak om zich te laten inenten, omdat het gewone leven doorgaat en zij het eiland niet hoeven te verlaten.

De afgelopen maanden stond Nederland het eiland bij met economische hulp. De Nederlandse staat heeft vanwege de coronapandemie zowel Statiaanse bedrijven als het Openbaar Lichaam Sint Eustatius (OLE) zelf financieel ondersteund. Over 2020 en het eerste kwartaal in 2021 is er op Sint Eustatius voor ongeveer €780.000 uitgekeerd aan bedrijven als tegemoetkoming voor de vaste lasten (TVL-regeling). Verder hebben Statiaanse bedrijven over 2020 en het eerste kwartaal in 2021 voor

³ Behaalde resultaten rondom onder anderen het internet en watervoorziening treft u in bijlage 6.

⁴ Een hospitainer is een goed uitgeruste zeecontainer welke dienst doet als mobiele huisartsenpost. Op dit moment voor vaccinatie.

⁵ Stand per 25 mei 2022.

ongeveer €2,8 miljoen aan tegemoetkomingen ontvangen voor de loonkosten (NOW-regeling). Het overzicht van uitgegeven tegemoetkomingen over het tweede kwartaal in 2021 is nog niet bekend, aangezien deze periode op het moment van schrijven van deze voortgangsrapportage nog liep. Deze tegemoetkomingen zijn uitgekeerd aan 150 ondernemingen en aan 350 werknemers. De grootste drie sectoren waaraan financiële hulp is toegekend zijn de horeca, de sector cultuur, sport en recreatie, en verhuur en overige zakelijke diensten. Het OLE heeft in 2020 €2.324.840 ontvangen om derving van belastinginkomsten te compenseren. Ook ontving het OLE de eerste drie tranches van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)⁶. Voor het eerste en tweede kwartaal van 2021 is er nog eens €1.946.920 toegekend. Al deze financiële hulp was zeer noodzakelijk om de eilandbewoners en het OLE te ondersteunen in deze periode waar de grenzen gesloten waren.

Momenteel ben ik in gesprek met het ministerie van VWS om te bekijken hoe we het eiland, ondanks de lage vaccinatiegraad, op een verantwoorde wijze kunnen openen zodat deze steunpakketten kunnen worden afgebouwd.

Voor heel Caribisch Nederland geldt dat er grote sociaaleconomische uitdagingen liggen. Om de levensstandaard echt te verbeteren heb ik, samen met de staatssecretaris van SZW, in 2019 een ijkpunt voor het sociaal minimum vastgesteld. Daarnaast heeft de staatssecretaris van SZW de uitkeringen, pensioenen en kinderbijslag verhoogd. U leest de concrete getallen onder 'sociaal domein'.

Bestuurlijk domein

In de zesde voortgangsrapportage informeerde ik u over de volgende stap in het herstel van de democratie: de eilandsraadverkiezingen van 21 oktober 2020. Door de verkiezingen is de eilandsraad, met beperkte bevoegdheden, weer actief. Deze bevoegdheden zijn vastgelegd in de Wet herstel voorzieningen. Deze huidige wet voorziet erin dat stapsgewijs aan de hand van vastgelegde criteria en fasen herstel van de democratie plaatsvindt.

De eilandsraadsleden beschikken over een beperkt aantal (niet-financieel gerelateerde) bevoegdheden. Een van de bevoegdheden is het indienen van moties⁷. In de afgelopen maanden is hier vier keer gebruik van gemaakt. De moties gingen over sociale huisvesting, een nierdialysecentrum, het verbeteren van het bancaire systeem en de connectiviteit van het eiland. Daarnaast werd een verzoek ingediend voor extra fractieondersteuning.

De samenwerking tussen de eilandsraadsleden en de regeringscommissaris verliep over het algemeen constructief. Door diverse eilandsraadsleden is de dialoog evenwel recentelijk meer via de media gevoerd dan met de regeringscommissaris.

⁶ Ook wel bekend als middelen voor aanvullend eilandelijk beleid, vergelijkbaar met de TONK-regeling voor Europees-Nederlandse gemeenten.

⁷ Art. 17 WolBES

De herstellende griffie biedt ondersteuning. De eilandsraad heeft de griffier benoemd⁸. Er is een plaatsvervangend griffier/coach aangetrokken en een griffiemedewerker. Vanwege het overlijden van de griffier in april is die positie nu vacant.

Ondanks deze vorderingen is de eilandsraad van mening dat de terugkeer naar de democratie niet snel genoeg gaat. Dit staat in 'Proposal route-timetable return democracy in St. Eustatius'; de brief van de Eilandsraad. In de brief vraagt de eilandsraad om drie artikelen in de huidige wet (Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius) vroegtijdig in werking te laten treden. Het gaat om de volgende artikelen:

- artikel 13 (Herstel voorzieningen eilandgedeputeerden);
- artikel 14 (Herstel voorzieningen griffie en ambtelijke organisatie);
- artikel 15 (Herstel verantwoordelijkheden financiële taken).

Daarnaast verzoekt de eilandsraad om op basis van artikel 13 (fase 2.0) gedeputeerden te benoemen en tegelijkertijd de verantwoordelijkheden van de regeringscommissaris uit fase 1.0 in stand te houden.

Beide voorstellen zijn niet in lijn met de huidige Wet herstel voorzieningen die met zeer brede steun is aangenomen in zowel de Tweede als de Eerste Kamer. Ik heb de eilandsraad aangegeven dat ik volledig achter de Wet herstel voorzieningen sta. Het eventueel aanpassen van deze wet is niet aan de eilandsraad.

In juni 2020 nam de Tweede Kamer een motie⁹ aan. Daarin wordt de regeringscommissaris gevraagd een route-tijdtabel op te stellen met mijlpalen per criterium en fase. De criteria die in de memorie van toelichting van de wet staan, moeten worden gekoppeld aan een helder tijdspad. Zo komt er een stip op de horizon op basis van de doelstellingen en criteria voor de terugkeer naar de democratie.

In de eerder genoemde brief geeft de eilandsraad ook aan dat men het niet eens is met deze realistische streefdata en dat herstel van de democratie te lang duurt. U ontvangt separaat van deze 7^e voortgangsrapportage een afschrift van mijn brief aan de eilandsraad. In deze brief geef ik aan dat mijn doel en het doel van de (plaatsvervangend) regeringscommissaris gelijk zijn. We streven er allebei naar de democratie zo snel mogelijk te herstellen. Maar wel op basis van de wet waarin de stappen naar duurzaam herstel zijn aangegeven.

Route-tijdtabel Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius

Het invullen van de criteria in de route-tijdtabel met deelresultaten en een planning is een taak van de (plaatsvervangend) regeringscommissaris en de eilandsraad samen. Voor fase 2.0 zijn alle technische briefings inmiddels gegeven en gekoppeld aan streefdata. Zoals het er nu naar uit ziet, werken we ernaar toe om van fase 1.0 naar fase 2.0 te gaan op 31 december 2022. De plaatsvervangend regeringscommissaris stuurde de eilandsraad een overzicht van de streefdata per brief van 21 mei 2021 waarmee een start is gemaakt met het invullen van de route-tijdtabel.

⁸ Art. 5, lid 1 Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius.

⁹ Motie Özütok c.s. (Kamerstuk 35 422, nr. 8).

Vertrek regeringscommissaris

Van 15 februari 2020 tot 18 april 2021 vervulde de heer Van Rij de rol van regeringscommissaris. Ik dank de heer Van Rij voor zijn inspanningen en de geboekte resultaten in de afgelopen periode. Inmiddels is deze positie vacant. Tot opvolging is geregeld, neemt mevrouw Francis, de plaatsvervangend regeringscommissaris, de functie van regeringscommissaris waar. Mevrouw Dijkshoorn-Lopes, de eilandsecretaris, ondersteunt haar daarin. Zij is op 11 april 2021 benoemd na een lange periode van waarnemen. Als directeur van het ambtenarenapparaat werkt zij actief aan het verder professionaliseren van het ambtelijke apparaat. Het gaat daarbij om de kennis en kunde rond beleidsontwikkeling, het werken met vastgestelde processen en het opstellen van meerjarige strategische plannen.

Good governance: ICT-project

Het ambtenarenapparaat kan de noodzakelijke moderniseringsslag niet maken met verouderde faciliteiten. Daarom is een eerste stap gezet om de ICT te vernieuwen in samenwerking met de Shared Service Organisatie Caribisch Nederland (SSO CN). In fases wordt toegewerkt naar goed toegeruste werkplekken die passen bij het nieuw te bouwen Centraal Overheidskantoor.

In de eerste fase van het ICT-project is de elektra- en netwerkbekabeling aangelegd. Oorspronkelijk stond dat werk ingepland voor 2019 en 2020. De vertraging wordt ingehaald in juni 2021.

In de tweede fase staat het aansluiten op de Microsoft Office 365-omgeving centraal. Medewerkers van het OLE worden getraind om met het nieuwe systeem te werken. De trainingen zijn onderdeel van het opleidingsprogramma voor ambtenaren (criterium 2.1) van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius.

Sociaal domein

Om prioriteiten te stellen in het jeugddomein is een structureel samenwerkingsverband opgezet (ook wel Samenwerkingsverband 13+ genoemd) tussen het OLE en de ministeries van BZK, VWS, SZW, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Justitie en Veiligheid (JenV). Door deze brede samenwerking ontstaat een integrale aanpak van de problematiek en een efficiënte inzet van het geld.

Graag belicht ik vijf projecten waaraan het OLE en de departementen de afgelopen maanden hebben gewerkt. Voor de overige projecten in het sociale domein, kinderopvang, sociale dienstverlening, jongerenparticipatie en jeugdzorg, verwijs ik u naar bijlage 2.

Emancipation Day

Emancipation Day is een officiële feestdag geworden op Sint Eustatius; het resultaat van de samenwerking tussen het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het OLE. Emancipation Day is bedoeld om de dialoog over slavernij en emancipatie te waarborgen en de sociale cohesie en nationale trots (verder) te ontwikkelen. De voorbereidingen voor de eerste officiële Emancipation Day op 1 juli aanstaande zijn in volle gang en worden vormgegeven door Centraal Dialoog, SZW en het OLE.

Als het gaat om het erkennen van het slavernijverleden, speelt de archeologische opgraving van circa 35 graven van tot slaaf gemaakte mensen een rol. Ik bezocht tijdens mijn recente bezoek de site waar het Sint Eustatius Center for Archaeological Research (SECAR) opgravingen uitvoert. Het is een van de grootste tot nu toe ontdekte slavenbegrafplaatsen in de regio.

Arbeidsbemiddeling en -participatie

Voor een aantal arbeidsmarktprojecten op Sint Eustatius verstrekt SZW een bijzondere uitkering.

‘Iedereen doet mee’ is een pilot waarin tien eilandbewoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt de kans krijgen anderhalf jaar werkervaring op te doen bij reguliere werkgevers. De werkgevers ontvangen een loonkostensubsidie. Een jobcoach helpt de tien deelnemers.

‘Golden opportunity’ geeft 18 eilandbewoners in verschillende functiegroepen de kans werkervaring en vaardigheden op te doen in het Golden Rock Resort¹⁰.

De grootste werkgever van het eiland, olie-overslagterminal Global Terminal Investments (GTI), geeft 30 jongeren een technische training. Zo ontwikkelen zij vaardigheden waaraan GTI behoefte heeft.

Armoedebestrijding en schuldhelpverlening

Om het beleid om armoede te bestrijden en hulp bij schulden te verlenen verder te ontwikkelen, hebben SZW en VWS een beleidsadviseur beschikbaar gesteld die het OLE helpt tot eind 2021. In bijlage 6 vindt u meer informatie over de maatregelen die de strijd tegen armoede op het eiland aangaan¹¹.

¹⁰ In aanbouw zijnde omvangrijk resort op Sint Eustatius.

¹¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Sociale huisvesting

Op het vlak van sociale huisvesting werken BZK, SZW en VWS samen. De projectleider Wonen en Leven ontwikkelt een Comprehensive Policy Plan Volkshuisvesting. Daarnaast wordt een woningwaarderingstelsel tot stand gebracht en een huurcommissie ingesteld.

Uit een woonwensonderzoek uit 2019 kwam naar voren dat 28 huishoudens onder zorgelijke omstandigheden wonen. In het kader van armoedebestrijding streeft het OLE naar betaalbare huisvesting voor huishoudens met een laag inkomen. Inmiddels is de tweede tranche woningen klaar. Daarbij zijn vijf aanleunwoningen opgeleverd in de wijk Lodi. De woningen zijn bedoeld voor begeleid wonen en bieden mensen met een beperking de mogelijkheid langer zelfstandig te wonen. Ook zijn er vijf aanvullende noodwoningen beschikbaar gesteld voor 'urgente' huishoudens.

Er is een permanent samenwerkingsverband tussen het OLE, woningstichting Social Housing Foundation (SHF), Woningcorporatie Bazalt Wonen en BZK. Dat ziet toe op het nakomen van de afspraken over de renovatie en de bouw van sociale huurwoningen.

Sport en beweging Jeugd

Om de gezondheid van de bewoners te verbeteren sloten het OLE en VWS het Caribisch Sport- en Preventieakkoord 2019-2022. In het kader van dit akkoord wordt het programma Gezonde Voeding dit jaar voortgezet op drie basisscholen, de middelbare school, een kinderopvangcentrum en drie organisaties voor buitenschoolse opvang.

Het Wilhelminapark kreeg schaaktafels en nieuwe apparaten voor buitensport en fitness en vierde deze mijlpaal met een feestelijke opening. De parkeerplaats bij het sportcomplex is geëgaliseerd en het zwembad heeft de nodige reparaties ondergaan. Voor het overkappen van het Cruyff Court is de fundering gelegd. Het dak is dit najaar klaar. Met de verlichting in het dak kan straks ook 's avonds buiten worden gesport.

Statia Sports Facility Foundation (SSFF), de organisatie die het sportbeleid van het eiland uitvoert en de sportvoorzieningen beheert, heeft interne vernieuwingen doorgevoerd. Er is een nieuwe directeur en een beleidsmedewerker/projectleider die de verwerkelijking van plannen doorvoeren.

Fysiek domein

Klif

De klif waarop het historische Fort Oranje staat, is gestabiliseerd. Het project is bekostigd uit de Wederopbouwmiddelen¹² die vrijkwamen na de verwoestende orkanen Irma en Maria in 2017. Het OLE vraagt een Bijzondere Uitkering om de punten op de i te zetten. Het gaat om het aanleggen van een hek om mensen van de klif te weren en om de bouw van een cascade waarmee de afwatering naar zee wordt gekanaliseerd. Deze afrondende werkzaamheden kosten naar verwachting \$1,1 miljoen extra. Deze aanvraag wordt nu ambtelijk besproken.

¹² Voor het stabiliseren van de klifwand onder Fort Oranje is er in totaal 10,4 mln. Euro beschikbaar gesteld.

Anti-erosie

Door achterstallig onderhoud, ongecontroleerde afvoer van hemelwater en loslopend, grazend vee ontstaat erosie. Voor Sint Eustatius is erosie een serieus probleem. Er zijn projecten klaar die verdere erosie een halt toeroepen. Smoke Alley Road, de haarspeldbocht naar de zeehaven, is opnieuw verhard. Boven en onder de grond zijn systemen aangebracht om het hemelwater af te voeren of juist op te vangen. Eind 2020 is de weg volgens plan weer in gebruik genomen. De afrondende werkzaamheden zijn deze zomer klaar.

Begin 2021 is een programma begonnen dat de stromingen, getijden en golfslag van de zee bewaakt en in kaart brengt. De gegevens worden gebruikt voor een integraal en erosiebestendig kust- en havenontwerp.

Roaming Animals/Loslopend vee

Loslopende geiten en koeien zorgen niet alleen voor overlast bij bewoners, maar zijn een belangrijke oorzaak van de erosie. Alleen in het Nationaal Park Boven lopen al duizenden geiten vrij rond.

Het project Roaming Animals legt het loslopend vee en de erosie aan banden. Er worden hekken geplaatst (onder anderen de eerdergenoemde hekken bij Klif Fort Oranje), loslopende kuddes worden bijeengedreven en loslopend vee op moeilijk bereikbare plekken wordt afgeschoten. Dit gaat in nauwe samenwerking met Sint Eustatius National Park (STENAPA) welke het National Park beheert. Dit alles moet worden vastgesteld in een duurzaam landbouwbeleid.

De aanpak van het OLE zou beginnen met het afschieten van geiten in Boven National Park. Recentelijk heeft een kleine groep veehouders aangegeven dat zij niet achter deze aanpak staat. Het blijft moeilijk draagvlak te krijgen voor oplossingen waarmee het probleem van loslopend vee wordt bestreden. Hierdoor komt het project niet van de grond. Naast duurzaam landbouwbeleid willen (sommige) boeren extra grond, eten en water voor de geiten als oplossing voor deze problematiek. Er wordt momenteel door de regeringscommissaris hard gewerkt aan een breed gedragen oplossing.

Wegwerkzaamheden

Voor €7,2 miljoen is 4,1 kilometer weg aangelegd. Hiermee is de infrastructuur op Sint Eustatius veiliger en beter geworden. Zoals eerder genoemd, worden met het oog op de maatregelen om erosie tegen te gaan, ook de nieuwe wegen voorzien van afwateringssystemen.

In mei 2021 werd het project 'Weg naar Jeems' opgeleverd. Op het kruispunt van wegen tussen Jeems, het vliegveld en de haven is een rotonde aangelegd. Met deze eerste rotonde op Sint Eustatius wordt het verkeer gereguleerd en is er ook ruimte om de verwachte stijging van het verkeer op te vangen. Het was een genoegen om deze unieke rotonde samen met de aannemer te openen op 17 mei jl. Op dit moment staan er nog veertien wegen op de lijst om te worden vervangen. Ook de weg naar het vernieuwde vliegveld valt hieronder¹³.

¹³ Planning: 2021-2022.

Vliegveld

In 2017 is een begin gemaakt met de renovatie van het F.D. Roosevelt Airport en de bouw van een nieuwe luchtverkeerstoren en een terminal. Na beschadigingen door de orkanen Irma en Maria bleek nieuwbouw beter dan repareren. De nieuwe luchtvaartterminal voldoet zo ook aan internationale eisen.

In het najaar van 2021 gaat het nieuwe vliegveld weer open. Met vier incheckbalies, drie kantoren voor luchtvaartmaatschappijen en een bagagebedrijf kan Sint Eustatius grotere aantallen reizigers ontvangen.

Connectiviteit

De pandemie zet de luchtconnectiviteit onder druk. Op dit moment vliegt Winair nog maar drie dagen per week tussen Sint Eustatius en Sint Maarten. Voor de pandemie waren er meerdere vluchten per dag.

In december 2020 heeft de Rijksoverheid een hypothecaire lening gegeven aan WinAir zodat de luchtconnectiviteit gewaarborgd blijft¹⁴. Om de vliegverbinding tussen Sint Eustatius en Bonaire te behouden subsidieerde de Rijksoverheid de zogenoemde CN-express. Op 13 april vond de laatste vlucht tussen de eilanden plaats.

In december 2020 ontvingen Saba en Sint Eustatius een Bijzondere Uitkering van €2 miljoen voor een tweejarige pilot met een veerdienst om de connectiviteit tussen deze eilanden te verbeteren. Het is de bedoeling dat op 1 november 2021 de eerste veerboot afvaart.

Tot slot

Tijdens mijn recente bezoek aan Sint Eustatius heb ik gezien dat de beloften die de Nederlandse regering in 2018 deed aan de inwoners, op een groot aantal punten zijn ingelost. Inwoners en medewerkers spraken hun waardering uit voor de zichtbare en voelbare verbeteringen.

De eilandsraad heeft tijdens mijn bezoek aangegeven sneller stappen te willen zetten om het herstel van de voorzieningen te realiseren. Dat is begrijpelijk. Maar de wet en de daar bijhorende bevoegdheden en criteria moeten worden gevolgd en het eindresultaat waar we naartoe werken moet wel duurzaam zijn. Voorzichtigheid is daarom geboden. Het vertrekpunt was een situatie waarin zowel bestuurlijke als sociaal-economische taken verwaarloosd waren en er veel achterstallig werk moest worden ingehaald. Dat is nog niet klaar en het huidige hersteltempo vasthouden is een ware uitdaging voor het OLE. Zeker nu COVID ook Sint Eustatius plaagt en de pandemie de economische ontwikkeling en connectiviteit parten speelt.

De eilanden zijn met vliegverkeer en scheepvaart in beperkte mate met elkaar en met de wereld verbonden. Als Sint Eustatius de grenzen weer opent voor toeristen en andere bezoekers, vormt de nu lage vaccinatiebereidheid van de bevolking een gezondheidsrisico dat moet worden verkleind.

¹⁴ Kamerstukken 31 936 en 35 420, nr. 830

De Statianen zijn energiek en fier. Krachten die mij ervan verzekeren dat de toekomst van het kleine eiland groots kan zijn. Ik vertrouw er dan ook op dat ook de vervolgstappen weer constructief en voortvarend worden gezet met de (plaatsvervangend) regeringscommissaris en de eilandsraad.

In november zal de volgende rapportage verschijnen. Daarin zal ik uw Kamer opnieuw berichten over de dan geboekte voortgang op Sint Eustatius.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops